

הלוות ברכות סימן מו

ביאורים ומוספים

ויצא בך. ורק בברכת התורה יכול אחר לדווחו ידי חובה. ומוי שעדין לא בירך ברכות התורה וושמע את הברכות מהעהלה לתורה ומכונן לצאת בוה ידי חובה, דעת הגראייש אלישיב (פנוי תפללה עמי נא) שיצא בוה, ואף אין צורך להודיע למברך שיכונן להודיעו. אכן, הגראי' קנייבסקי (שיח השדה ברכות יא, ב) כתוב שיתכן שיצא בוה, ולכן צ"ע אם אחרך יוכל לברך עצמו.

(משנ"ב שם)

וברכות התורה בצלב, לכלי עלא דרבנן מושם קבוע הצלב, שהרי בברך בצלב קשורה. (משנ"ב שם)
(ג) וכשלא בירך עדין וקרואו עללוות לתורה, כתוב רקם (ס"י קלט ס"ק לב) שברך אחר קרך לעסוק בברכת תורה והערב נא, ולא יברך אשר בחר בניו, כיון שכבר בירך ברכה זו כשלעה לתורה.

(משנ"ב ס"ק ב)

שלא למלודו) עד שיברכו). (משנ"ב שם)
(ה) ולגביו אמרות פסוקים דרך תחנונים לפני ברכת התורה, כתוב לעיל (ס"י מו ס"ק ב) שאף שנחלקו בוה השוע והרמ"א לעיל (שם ס"ט). מ"מ המונח לברך תחילת ברכות התורה.
(ו) וכשאינו יכול לברך מהמתה שהוא אנט, או שמסופק אם מותר לו לברך, ראה מה שכתבנו להלן הע' 29.

(משנ"ב שם)

ולפנ' הוקאה על שבחך בנה וממן לנו כל'י חמתקות. (משנ"ב שם)
(ז) שכן ברכת אשר בחרו הרי היא ברכת הודהה ושבה, אבל ברכת אשר קדשו כתבו החוי אדם (ככל ט"א) והפכו יודוש (כ"ו) שבילמוד התורה שהמוצעה והנהנה הן אחת, הברכות הן גם ברכות הננהין ואחריך ברכה לפני הלימוד ולאחריו, וברכת אשר בחר בניו היא ברכה ראשונה לפני הלימוד, ואילו ברכת לעסוק היא ברכה אשרונה על הלימוד של אתמול, שהרי לא יכול היה לברך קידם השינה [שהרי מחייב ליטוסק בתורה עד שישתתק בשינה].
והגראי' מברиск (חידושיו על הרמב"ם פ"א מהל' ברכות הט"ז) כתוב בשם הגראי' שאין ברכת התורה ברכה על קיומ המוצעה, אלא הוא דין בפני שצומו תורה צריכה ברכה ונולד מפסוק [ונפקא מינה שאין צורך עמידה בברכת המוצעות, וכן שניות היבשות בה, וראה עוד להלן בביה"ל ס"ד ד"ה נשים מה שכתבנו בזה].

(משנ"ב ס"ק ג)

ו מה שזכר גס"כ מודה בזה, אלא דסבירות לה דהו בא בכלל מקרים). (ו) ולגבי לימוד אגדה כמדרשה רבה ולימוד הכמה הקבלה, הסתפק העורך השלחן (ס"ח) אם צריך לברך קודם הלימוד בהם, שירican שהחייב לברך הוא דוקא בספרים שמספרים את דיני התורה, מה שאין כן אלו שאין עיקרים לדינים והלכות, או כיון שהכל ניתן למשה בסיני צריך לברך גם עליהם. ובכך החיים (ס"ק ג) כתוב לבך, שהכל בכלל תורה.

ואם אומר משנה או גמרא ואני מבין מה שאומר, כתוב רקם (ס"י נ ס"ק ב) שאינו נקרא למדוי, וראה מה שכתבנו שם.
וחלזון ספר דקדוק שנציר ללימוד התורה ונעשה על ידי צדיקים, כתוב בש"ת שלמת חיים (ס"י טנו) שציריך לברך, שהוא בכלל תלמוד תורה.

(משנ"ב ס"ק ה)

דקהgor לאו קרבור דמי). (ו)
(10) והשומע דברי תורה, לא הזכיר במשנ"ב האם צריך לבך.
המשך במילואים עמוד 11

(משנ"ב ס"ק ל)

"אחת הוא עד שלא נברא הקב"ה". (46)

(46) והאמ חותמים ברכה זו בשם, הטור כתוב שיש לחותם בה בשם, והב"י (ד"ה ואינה) כתוב שהוא מחלוקת ראשונים. אמנם, לענין מניין אמרית מאה ברכות, כתוב הב"י (סוף ד"ה דחニア) שלஸוברים שברכות התורה הן שתי ברכות, יש להוציא למניין הברכות גם ברכה זו, ודעת הגראי' (מעשה רב אות יא) וק"ד דעת החז"א (דינים ד"ה וברכת) והסדר היום (פירוש לעולם יהא) והמור קציעה (ד"ה ובענין החתימה) כתבו שכן לחותם בה בשם, וכן הкуп החיים (ס"ח מיח ס"ק א) כתוב שלדעת הארזי ז"ל אין לחותם בה בשם.
ובאופן שמסופק אם בירך ברכה זו, ביקש החז"א (שם סי"א) מאחר שיעזיא אותו ידי חובה, וביקש ממנה שיתחילת מתחילה לעולם יהיא אדם, כיון שלא היה בරור לו מהיון מוחילה הברכה.
ואם לא בירך ברכה זו קודם התפילה, הובא בשם החפץ חיים (מעורר ישנים, פרידמן, עמי קסב) שאחרי התפילה לא יברך, והוסיף שיש שביארו שכונת החפץ חיים הדת שיאמרנה אחורי התפילה אך לא יחותם בה בשם, וכן הור הגרי' קמנקי (אמת לעקב הע' 51).

ואונן שהסתמוכה איננוו לאחר זמן קריאת שמע, כתוב הפתוח תשובה (יוד ס"י שם ס"ק יז) בשם ש"ת זכרון יצחק (ס"י ז) שלא אמרו ברכה זו, כיון שברכה זו שייכת לקריאת שמע שאנו מוקדשים בקריאת שמע את שמו ברבים, וכן הרוי קורא קרייאת שמע רק כ庫רא בתורה.

סימן מו

דיני ברכות התורה

(משנ"ב ס"ק א)

ומכל מוקם פין שהוא לו ספק, לא יברכו) אלא ברכות "אשך במר בונג". (2)

(1) ובימים שיש בו קרייאת התורה, כתוב הערכות השלחן (ס"ז) שיראה עלולות לתורה ופטור ספיקו.

(2) ואך שלבי המסתפק אם בירך ברכת המזון, כתוב רקם (ס"י קפ"כ ס"ק ג) שיברך גם ברכה וביעית אפילו שהוא רק מדרבן כדי שלא يولלו בה, כתוב בש"ת אגרות משה (אייח' ח"ב סי' ג) שלגבי שתי הברכות של ברכת התורה אין לחוש לולול אם יברך רק אחת מהן, והטעם, ששונה ענין של שתי ברכות אלו, שהרי אחת היא ברכת שבה והודאה, והאחרת היא ברכת המוצעה, ולכן אין לחוש לולול, כמו שאין חוששים כשבודמן ספק בשתי מעות באחת שהאהת מדאוריתא והאהרת מדרבן שמספק קיימים רק את המוצה דאוריתא, מה שאין כן בברכת המזון שברכת 'הטוב והמטיב' היא מאותו ענין של שלש הברכות הראשונות, ואם לא יברך אותה יבואו לולול בה ואמרו שדי בשלש הראשונות.

(משנ"ב שם)

הקרבה ראשונים הלא הקה הקרמ"ב". (3)

(3) שכתוב (ספר המצות שכח העשן עשה טו) שכמו שנטווינו בברכה אחר כל אכילה, כן נצטוינו להוירות לשמו יתברך בכל עת שנקרא בתורה.

(משנ"ב שם)

או שיבכן לכתהלה בברכת 'אקה רבבה' לפטור". (4)

(4) והרוצה לצאת ידי חובה ברכות התורה בשימוש ברכות אהבה הרבה אחר, כתוב הגרי' קנייבסקי (אשי ישראל פ"ז הע' לג) שאינו

יום ה' כ"ה תשרי תשע"ו - (כ"ו כ"ז תשרי חזרה שישי שב"ק)

ען באר הגולה

חלבות ברבות סיטן מז

מִזְדְּבָנִי בְּרִכַּת הַתּוֹרָה, וּבָוְיַד סְעִיףִים:

שער תשובה

(ט) **לזהר.** אם ברכת התורה ד'אנדריאן הוא או עקרובן, עין בספר בני מושה צ"א סי' א, והפרח' ח'ב' שט' פטוקרים ד'קוני מ'אנדריאן, ונשאקה מנה שאמ' נספוק אם ברך לא חוויך ומברך כל הבלתיות ע"ג דילא מ'אנדריאן אלא בזבחה א', ודראךון. עין' בס' אליהו רבתי, הפלחה שילאי' קדום ברכת התורה: (ב') **קד"ת.** ור' ר'א בכותב ספר ואינו בקש לחייב מה שהוא כוונב, אבל דצחו דשב' ואית' ובקש לא' יחו' ודרון, והכא ראיית מלשון קדב'ם וכח'ם כ'ב' סופר שפטעך ספר ואינו בקש לחייב מה שהוא כוונב, וזה ה' אם במשחה יהוה' ע"ש. עין' בבר' דאנפל' להטוקים חוויך ובקבר' מ' באשה. וא"פ שט' הד' מברכת בה' תא' נספחה אבנה ווועת לבך ברוך ע"ש: (ג') **לברך.** מותב אונגר שט' פטוקים א' שפטובט איה פטוקים א'ץ' לברך, מ'א ו'ז': (ג) **לברך.** עבה' ט. ולפכן מבאר הלעוני ב'ת' א'ץ' שלמד מיד פשיטה הדהריה ב'ת' ע'פ' לא אפ' עשרה הוא יושב ומחרר, שא' נארכ' איה ענן שיטרוף להטוקין בשיקחה ולכון ש' לו להוציא בפה קצתי דרבינוורה פיד אחר ברכתה. עין' בקהל'ת חיב' סי' קנט עבה' ט. ולפכן מבאר הלעוני ב'ת' א'ץ' שלמד מיד פשיטה הדהריה ב'ת' ע'פ' לא אפ' עשרה הוא יושב ומחרר, שא' נארכ' איה ענן שיטרוף להטוקין בשיקחה ולכון ש' לו להוציא בפה קצתי דרבינוורה פיד אחר ברכתה. עין' בקהל'ת חיב' סי' קנט

באור הלכה

הזהירה אלא במו שלומדרן שאור חכמתו, וכן לא ברכו ברכבת התורה, שלא היה מושך עניינם, וכן לא היה מנגנה. וכך אף ליה מדור ואלפין, בנו ונם לנו כל' מקדותי¹⁸. גם אמרו חז"ל, שאינו זוכה חס ושלום לקיום לו בן תלמיד-חכם עבורי זה שאינו נזיר ברכבת התורה: ב (ג) בין מורה בנה, אלא דסבירות לה הדוא באבל מקנא¹⁹: ג (ד) הכוונה. סבירא לה ודמייה אדריך מהנהו, ומפעט יש אוקרים ממשום (ד) רצבר מעשיה, ולש אומרים. (ס) דריך הכוונה להוציא פניו בישעיה הקתיבה. וכל זה בכוונת ספרים לעצמו זו ר' למדור ומבחן מה שהוא כותב, אבל (1) סופר ממעתיק ואינו מבקש להבין אין ציריך לברך דאיין זה למוד, וכל-שפנן אם זותב איזה פטוק באגדה קדישות לדריך צחות אין ציריך לברך, כיון שאינו מפכן ללמד. ולענין מעשה (1) הסכימו האחרונים שלא לסתך על דעתם מהחboro לברך על הקתיבה לברחה בכל גנון, שהרי מפל מקום איתו רק מהחר ברכבתו, אלא ראיי לכל כוונת דברורי תורה שוייצא מפיו קצת דברות להנצל נברחה לבטלה, אם אינו אומר פטוקי ברכבת כהנים או בריתא דאללו דברים אחר ברכבה פמו שנוהגין: ד (ה) אין ציריך. דההרו לא כרבור דמיון²⁰, ולפי זה יש לנו ר' אומן (ט) שלומדרים בעין מותך פטוף שיזכר להוציא קצת דבריתורה בפה אחר ברכבה, אם אינו אומר פטוקי ברכבת כהנים או שאור דבררי תורה אחר ברכבה כמו שנוהגין: (ו) דיכילו וכו'. וראה, דזקא לפיקד דין בין בעלידין, דאיין רוך למוד, אבל למלמד דין בספר בלי עיטם, מברך, ואנו בער מפוחב [מתה יהודא בס"י זה]: (ז) לפסק. שהעתם שהוא עקר הדין אינו אלא מהרהור בלבד. והג'ר א' בכאו רוחולק על זה וסבירא לה דלא

שער הרצין

(6) וכן קמ"ב קרי סדר וטיני"דים וזריז"דים: (5) שאגט-אזריה וזריז"דים: (4) פלמידי רבני יונה וטיני"דים: (1) אפריגזים: (1) קטו"מ מקאן-אבקהום ורבץ"א: (5) פ"ז:

(6) לזרה. אם ברכת כתורה דארנתקה הוא או קדרונגן, עין בספר בני משה ח"א ס"ג, והפר"ח צמ"ב בשם פסוקים דתני מראויין, ובתקא מפה שאמ' נטפק אם ברך אם לאו חוץ ונברך כל בברכות ע"ג דילא מראויין אלא בז'נבה א', יראאךון. לעין בס' אליחו ר' ר' הפקלה שיאמ' קדש ברכות כתורה: (3) בד"ת. וזנאא בכווב ספ'ים לעצמו דרכו למזרו ומפני מה שהווא כותב אבל סופר שפטעיק ספר ואינו מבקש לךין מה שהווא כותב ע"ז לבנה, וה"ה אם מוחב אגרת שלזומים אף שבחוב איזה פסוקים ע"ז לבן, מ"א וט"ז: (4) בברך.

משנה ברורה

עין שם, ועין בסיכון נח במשפחה ברורה סעיף-קעטן ה שהעתקתי שם דברי הילבש. יאמר א"ה הוא עד שלג נברא קעולם⁽⁴⁶⁾ ולא עד שלג א"ר אמר[Aחרונים]:

(א) ברכבת התורה. ענן בשאנטי-אייה סיין כר דמסיק שברכתה כתורה הוא מן התורה, וכן אם נספיק לו אם ברכך ברכבת התורה (ב) חיזיר ומברך. ומכל מקום אין שהוא לו פָּקָק, (ג) לא יברך אלא ברכבת "אשר בברנו" (2) שהיא המעללה שפהברכות. דראイト באגרא. ענן בשערית-תשובה שהbiciba בא שם קצת אחריותים וטוביין דמספק לא יחוור יברך. ובאמת קשיה מאי לא ספיק עליים אחר דרכבה ואשנויים גולא הימה גורםב"ז (3) והחונק והרשב"א ברכך שלשה שאכללו טברדים ברכבת כתורה הוא מן התורה, ודרוע שגעש מי שאיו ברכך על הירוח אדרול מאדר. אך אם ננperf זה לאחר הפעלה שברך ברכך אמרה ובה, אפשר דיש להקל בזה אפלול אם לא למד תכף לאחר הפעלה גומ"ג בפתחה. ואם יכול לבקש מאחר שיזיאנו ברכבת התורה, או שיכונן לכתחילה ברכבת אמרה ובה לפטרו וללמוד מכך לאחר הפעלה, מה טוב. ובפרט לפי מה שפצעתי אמר-מרדי בספר אמר-מרדי שמביא בשם הלובוש ועליתתמיד גסמן דהוא מזונבון, קנדאי איריך לזרע לכתחילה לעשות כן. וברכת התורה באבורה, כליל עלמא דרבנן מושום בבוד האבורה, שקיי בברך ברכך בשערית (4) (אחוורנים): (ב) מאדר. שלאן בוד שקייר (7). יברך אוקה בשמקה גודלה, דמץין שאמרו חוץ' לעל כה אבדה הארץ, ויאמר ה' על עזבם תוציאי", ואמרו חוץ' לשבך זה נשלל גניבאים על מה אבדה הארץ, שישראל היה עוסקים בתורה, ומפניו שפל זמן שהייו עוסקים בתורה וורה הדרוש ברוקה-היא על עזבוםיהם, וכן לא נידעו על מה אבדה: והקדוש ברוך הוא בכוון לברכתם דבש גני אבדה-לברך ינני ותוקני המורה לא הג עוטרני לשים למאדר